

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล

ภุทธธิ น้อยไฉน และจิรุตม์ อารมย์ชื่น*

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

Received: 24 May 2025

Revised: 29 January 2026

Accepted: 6 February 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งหมด 40 คน ที่ได้มาจากการสุ่ม อย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีทักษะการคิด วิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

The Development of Analytical Thinking Skills and Academic Achievement in Economics through Problem-Based Learning for First-Year Secondary School Students at Pimanpittayasarn School, Satun Province

Phutharit Nuichanai and Jeerut A-romchuen*

*Faculty of Education, Thaksin University, Mueang Songkhla District,
Songkhla Province 90000, Thailand*

Abstract

This research article aims to compare analytical thinking skills and academic achievement in the subject of economics before and after using problem-based learning method for first-year secondary school students at Pimanpittayasarn School, Satun Province. The sample group was composed of 40 first-year secondary school students currently studying in the second semester of the 2024 academic year, selected through simple random sampling. The research tools were 1) lesson plans, 2) analytical thinking skills test, and 3) academic achievement test in the topic of “Basic Economics”. The statistical methods used for data analysis included the arithmetic mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), and dependent t-test.

The results of the study revealed that 1) the students who received problem-based learning had significantly higher score on analytical thinking skills after learning compared to before learning at the 0.05 level, and 2) the students who received problem-based learning had significantly higher score on academic achievement after learning compared to before learning at the 0.05 level.

Keywords: Analytical Thinking; Academic Achievement; Problem-Based Learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะทำให้ผู้คนนั้นได้รับการพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้ทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การพัฒนาทักษะต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อที่จะทำให้เด็กนักเรียนพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ และต้องให้นักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นรูปการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ นักเรียนมีทักษะการคิด ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดหลาย ๆ อย่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน และเหตุผลของตนเองโดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา และให้ความสำคัญกับปัญหาเป็นฐาน มีการวางแผนในการแก้ปัญหา มีการตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การพิสูจน์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล ทำให้นักเรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะได้เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งการเสนอปัญหา ลักษณะปัญหา การสรุปหาข้อยุติตามความสนใจของตนเอง สอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี (2548) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning หรือ PBL) เป็นเทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดจากความร่วมมือของนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ โดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียนเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ให้เกิดความรู้ใหม่จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษาวิจัยของ อภิชัย เหล่าพิเดช และ อรพิน ศิริสัมพันธ์ (2556) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจาก

กระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสอนโดยใช้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) ไม่ใช่การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method)

การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรที่มีศักยภาพในอนาคต การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

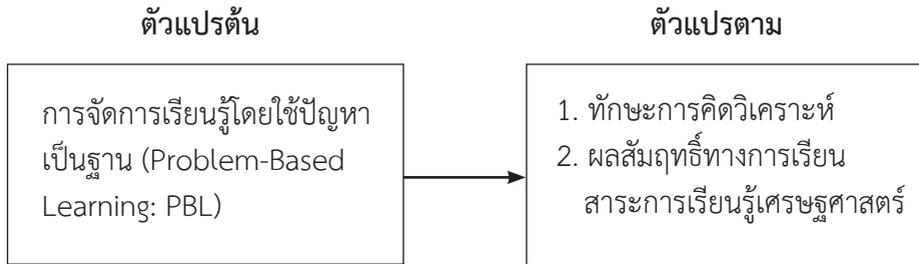
ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะสาเหตุ และนำเสนอวิธีการแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นระบบ ภายใต้หลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมผู้เรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา ผู้สอนกำหนดสถานการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุ 2) ขั้นสำรวจปัญหา ผู้เรียนค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 3) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เรียนวางแผนการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ อย่างเป็นระบบ และ 4) ขั้นสรุปผลและเสนอแนวทาง ผู้เรียนสรุปผลและนำเสนอแนวทาง ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอื่น ๆ ร่วมวิพากษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 342 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น จำนวน 3 แผน รวม 6 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ประกอบไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และบันทึกหลังสอน ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสม

2. แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ซึ่งพัฒนาแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมาย ศึกษาการคิดวิเคราะห์ของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) และออกแบบข้อสอบที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้อง

ของข้อคำถาม รูปแบบและความสมบูรณ์ของแบบวัด โดยการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.67 ก่อนปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบคุณภาพ โดยมีค่าความยากง่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 0.68 และมีค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยอยู่ที่ 0.77

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเริ่มจากการศึกษาหลักการสร้างแบบวัดและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด แล้วสร้างแบบวัดตามเนื้อหาการสอน จากนั้นนำแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้อง โดยพิจารณาจากการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.67 หลังปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จึงนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบประสิทธิภาพ โดยมีค่าความยากง่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 0.62 และมีค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยอยู่ที่ 0.58

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เพื่อศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม หลังจากนั้นชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนวิธีการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ก่อนนำแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้น ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นเวลา 6 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที หลังดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ก่อนตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นนำผลคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อสรุปและอภิปรายผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test Dependent) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนนวัดทักษะ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	40	4.33	1.11	15.39*	0.00
หลังเรียน		7.19	1.53		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 4.33 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 7.19 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.53

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลสัมฤทธิ์	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	40	8.58	2.72	10.05*	0.00
หลังเรียน		13.10	2.94		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระหว่าง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 8.58 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.72 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 13.10 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.94

อภิปรายผล

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนได้มีประสบการณ์กับปัญหาที่พบเจอ และสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ และแยกแยะถึงสถานการณ์ที่ตนเองพบเจอ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้รู้จักการสร้างองค์ความรู้ หรือวิธีการใหม่ ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกนธ์ สินธพานนท์ (2558) และ White (1996, อ้างถึงใน ราตรี เกตบุตรดา, 2546) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจใคร่รู้และต้องการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ซึ่งผู้สอนจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหา วิเคราะห์และแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถใช้ทักษะกระบวนการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ ทั้งนี้ผลการเปรียบเทียบยังสอดคล้องกับผลจากการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ ชมพูนุช วุ่นสุวรรณ (2561) พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555) กล่าวว่า การจัด

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะใฝ่หาความรู้และหาวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาโดยเน้นนักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้ยังช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นมากกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลมาจากการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม แต่ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนยังมีความจำเป็นจะต้องเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มที่ การขัดขวางการเรียนรู้โดยการละเว้นการคิดและการแสดงออกของผู้เรียนจะทำให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไม่สามารถผลักดันให้เกิดความใฝ่รู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ทั้งนี้ผลการทดลองยังชี้ให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภชอ พันธ์ลิก และ ธีรรัตน์ ทิพย์จริสมธธา (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร ควรใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาอื่นหรือเนื้อหาสาระอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้

1.2 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทในโรงเรียนของตนเอง เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนควรเลือกสถานการณ์ปัญหาให้หลากหลาย เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาอื่นหรือเนื้อหาสาระอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่หลากหลาย ควรทำวิจัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้ใด ๆ เพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนต่อไปได้

2.2 ผู้สอนควรนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าสนใจให้กับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ชมพูนุช วุ่นสุวรรณ. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภชอ พันธ์ และธีรรัตน์ ทิพยจิรสมธา. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)*. *วารสารวิชาการคุรุศาสตร์สวนสุนันทา*, 4(1), 64-72.
- ราตรี เกตบุตรดา. (2546). *ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2548). *เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น .
- สุนันท์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค.
- อภิชัย เหล่าพิเดช และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2556). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6(3), 757-774.